

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 375
10. února 2020

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice
Mileny Hrdinkové

Kulatý stůl Konventu
ke kosmickým aktivitám

Pracovní program Komise na rok
2020

Změny v procesu přistoupení
k EU

Přezkum správy hospodářských
záležitostí EU

Rámcové pozice

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

také tento týden bude na evropské úrovni velká pozornost věnována dílčím jednáním aktivitám k víceletému finančnímu rámci. Příští týden se uskuteční mimořádné zasedání Evropské rady, nicméně je před námi stále mnoho práce a úsilí a nalézt shodu nebude vůbec jednoduché.

Mne čeká v pátek cesta do Berlína, kde budu o víceletém finančním rámci, zejména o národních prioritách, jednat se šerpou kancléřky Angely Merkelové Uwe Corsepiem a kolegy ze Spolkového ministra financí.

Dnes dopoledne jsem se setkala s novou rakouskou spolkovou ministryní pro EU Karoline Edtstadlerovou. Diskutovali jsme o aktuálních evropských otázkách, mimo jiné o problematice rozšíření, budoucnosti Evropy, klimatické politice a nechyběl samozřejmě ani víceletý finanční rámec.

Pondělnímu dni v mém kalendáři tentokrát dominovala méně obvyklá témata, a to problematika související s digitální ekonomikou a umělou inteligencí. Na Ministerstvu vnitra jsem měla možnost vystoupit na konferenci projektu Kraje pro bezpečný internet k tématu evropské politiky bezpečného internetu pro děti. Dopoledne jsme

pak na Strakovce spustili odbornou poradní platformu k otázkám regulace umělé inteligence „AI Observatory and Forum“. Umělá inteligence je jedním z prioritních témat nové Komise, která by ještě tento měsíc měla představit první návrh, který vykreslí různé varianty toho, jak do budoucna k této oblasti přistoupit z hlediska evropského práva. Rada EU tento týden zasedá pouze mimořádně, a sice ve formaci pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele. Ministři zdravotnictví budou na zasedání jednat o šíření nákazy novým koronavirem a povedou výměnu názorů o dalších krizových opatřeních v oblasti zdraví v návaznosti mimo jiné na aktivaci mechanismu civilní ochrany EU a mechanismu EU pro reakci na krizi.

Ve Štrasburku se tento týden koná plenární zasedání Evropského parlamentu. Poslanci projednají mandát pro jednání o novém partnerství se Spojeným královstvím, uzavření dohody o volném obchodu mezi EU a Vietnamem, novou komplexní strategii EU – Afrika, přípravu mimořádného zasedání Evropské rady k víceletému finančnímu rámci nebo reakci EU na plán USA pro Blízký východ.

Kulatý stůl Konventu ke kosmickým aktivitám

V pátek 7. února se uskutečnil v Lichtenštejnském paláci kulatý stůl na téma: Kosmické aktivity Evropské unie z pohledu ČR. Diskuze se zúčastnili reprezentanti obou komor parlamentu, státní správy, hospodářské, akademické a sociální sféry, společně se zástupci odborových svazů, evropských institucí a experty na vesmírnou problematiku. Odbornými garanty kulatého stolu byly Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) a Ústav mezinárodních vztahů (ÚMV).

Předpokládané navýšení rozpočtu Kosmického programu EU pro léta 2021–2027 přesahující 16 miliard eur, které čeká na finální schválení, je symbolem narůstání ambic EU na poli kosmických aktivit. Pro Českou republiku s tradicí a silnou vědeckou a průmyslovou základnou pro vesmírné aktivity, ale také na poli kosmického mezinárodního práva, se tak jedná o **příležitost na upevnění pozice v evropském kosmickém průmyslu, diplomacii, vědě či výzku-**

mu. Právě proto se věnoval první kulatý stůl Národního konventu o EU tématu kosmických aktivit, přičemž cílem bylo rovněž hledat odpověď na otázku, jak by měla ČR v této oblasti nadále postupovat.

Setkání u kulatého stolu zahájila státní tajemnice pro evropské záležitosti **Milena Hrdinková**. Zdůraznila možnosti, které navýšení finančních prostředků na Kosmický program EU v rámci nového víceletého finančního rámce skýtá. ČR se těší výborné pozici v kosmických aktivitách nejenom kvůli evropské agentuře GSA, která sídlí v Praze, ale také kvůli výzkumné tradici a českým firmám, které se na vesmírné technologie zaměřují.

Dále vystoupili **Petr Boháček za AMO** a **Nikola Schmidt za ÚMV**, kteří představili podkladový materiál a hlavní body diskuze.

/Pokračování na s. 2/

Následně prezentoval stanovisko **za Ministerstvo dopravy Václav Kobera**, který podotkl, že Česko vnímá Kosmický program EU jako klíčový nástroj k zajištění dat, informací a služeb s vysokou strategickou a přidanou hodnotou. Jako druhý své stanovisko představil **Karel Do-beš, vládní zmocněnec pro spolupráci s GSA**. Ten mimo jiné vyzdvihl základní cíle Kosmického programu EU, tzn. vědět, kde se zboží, lidé, lodě nachází pomocí vlastního navigačního systému EGNOS a Galileo, zároveň mít přehled o daném území v reálném čase a v neposlední řadě v otázce bezpečnosti zajistit eventuální ochranu proti ohrožení z vesmíru pomocí programu Space Situational Awareness (SSA). Poslední stanovisko prezentoval **Ondřej Satolík za Akademii věd ČR**. Zmínil řadu úspěchů, které česká věda na poli výzkumu vesmíru má, mimo jiné v otázkách

výzkumu meziplanetární hmoty, sledování meteorických těles a jejich interakci s atmosférou Země nebo třeba pozorování Slunce.

Účastníci kulatého stolu se shodli na **vzrůstajícím potenciálu, který kosmický prostor nabízí**, z toho důvodu je nezbytné kosmické aktivity ČR i nadále koordinovat a dostatečně podporovat.

Více informací o projektu Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech a sítích Twitter (@KonventEU), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (#Narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky. /J. Sochor/

Pracovní program Komise na rok 2020 > Komise

Komise dne 29. ledna zveřejnila svůj **pracovní program na rok 2020**. Ve sdělení s názvem „Unie, která si klade vyšší cíle“, definovala hlavní priority své legislativní činnosti pro nadcházející rok. Oproti předchozím rokům přichází dokument s **několikaměsíčním zpožděním, které bylo zapříčiněno především pozdním schválením nové Komise**. Obsahuje proto některé iniciativy, které již byly vydány.

Jednotlivé priority jsou řazeny do stejných **šesti tematických bloků**: Zelená dohoda pro Evropu; Hospodářství; které pracuje ve prospěch lidí; Evropa připravená na digitální věk; Ochrana evropského způsobu života; Silnější Evropa ve světě a Nový impuls pro evropskou demokracii.

Vlajkovou lodí bude soubor opatření s názvem **Zelená dohoda pro Evropu**, který by kromě ochrany životního prostředí měl být i základem nové strategie růstu evropské ekonomiky. Mezi další důležité plánované návrhy patří například Nový pakt o migraci a azylu, Nová průmyslová strategie nebo zákon o digitálních službách.

Pracovní program celkem obsahuje 43 politických oblastí obsahujících jeden či více legislativních a nelegislativních

návrhů a 126 stávajících legislativních návrhů, které by měly být prioritně projednány (z nichž 56 se vztahuje k VFR). Dále program obsahuje 34 návrhů na stažení dosud neschválených návrhů nebo zrušení stávajících právních předpisů a 44 návrhů na přezkum stávajících právních předpisů a zajištění jejich funkčnosti v rámci programu REFIT.

Pracovní program Komise na rok 2020 byl přijat po předchozí konzultaci s Evropským parlamentem a Radou. Nyní by měl být projednán na únorové Radě pro obecné záležitosti.

ČR vítá, že jsou priority stanovené v programu v souladu s Novou strategickou agendou 2019–2024. Oceňuje také, že se nová Komise zaměřuje na klíčová témata, jako je spravedlivý přechod k ekologicky udržitelné a digitální ekonomice, ekonomická a sociální soudržnost, budoucnost EU, politika rozšíření, posílení role EU ve světě, či reforma migrační a azylové politiky.

/R. Franěk/

Změny v procesu přistoupení k EU > Komise

Komise dne 5. února 2020 představila dlouho očekávané sdělení obsahující návrhy na změny v přístupovém procesu „**Posílení přístupového procesu - důvěryhodná perspektiva EU pro západní Balkán**“. Reaguje tak na požadavky především ze strany Francie, která změnami v metodologii politiky rozšíření podmiňovala svůj souhlas se zahájením přístupových rozhovorů s Albánií a Severní Makedonií.

Nová pravidla by neměla být automaticky aplikována na již otevřené přístupové rozhovory s Černou Horou a Srbskem. Ovšem pokud budou tyto země souhlasit, některé z návrhů mohou být promítnuty i do těchto rozhovorů. I z názvu sdělení vyplývá, že úpravy metodologie by se měly týkat výhradně **kandidátských zemí západního Balkánu**. Důvodem jsou aktuálně zmražené přístupové rozhovory s Tureckem.

Dle sdělení by nyní měl být **mnohem větší důraz kladen na oblast základních práv a principů**. Vyjednávání s každou kandidátskou zemí bude zahájeno právě otevřením této oblasti. A také tato oblast bude i jako poslední uzavřena. Do oblasti Komise zahrnuje tato témata: vláda práva, fungování demokratických institucí, provázanost s ekonomickými reformami či boj proti korupci.

Komise chce zajistit, aby nad vyjednávacím procesem byla **výraznější politická kontrola** a členské státy byly do procesu zapojeny na vysoké úrovni. Proto navrhuje zavedení **pravidelných vrcholných summitů EU** se zeměmi západního Balkánu a zesílené kontakty na ministerské úrovni. Zástupci kandidátských států by se tak mohli účastnit jako pozorovatelé některých klíčových jednání EU v oblastech, které jsou pro ně důležité. Členské státy EU by také nově mohly aktivněji zapojit do procesu hodnocení pokroku v jednotlivých oblastech.

Asi nejvýraznější navrhovanou změnou je nové **uspořádání vyjednávacích kapitol do tematických klastrů**. Návrh počítá s otevřením všech kapitol spadajících do příslušného klastru, jakmile budou splněny předem určené podmínky. Aby mohla kandidátská země takový tematický klaster otevřít, bude muset nejdříve provést klíčové či urgentní reformy či splnit další podmínky, které budou dopředu určeny.

V návaznosti na úspěchy v reformním úsilí by pak měly mít kandidátské země možnost postupného sblížování s EU prostřednictvím **postupné participace na jednotlivých politikách a programech EU** či jednotném trhu EU. Součástí by mělo být také postupné zvyšování finanční podpory a investic ze strany EU. /Pokr. na s. 3/

Zároveň by EU měla mít nově **možnost sankcionovat kandidátské země** za vážnou či dlouhotrvající stagnaci reformního úsilí. Tyto sankce by mohly mít různé formy: pozastavení vyjednávání v některých oblastech, ve vážných případech dokonce kompletní pozastavení vyjednávání,

otevření již uzavřených kapitol, omezení rozsahu a intenzity finanční podpory EU (s výjimkou podpory občanské společnosti) a zastavení či odmítnutí přístupu k některým programům či politikám. /L. Hadrava/

Přezkum správy hospodářských záležitostí EU > Komise

Komise dne 5. února představila přezkum sedmi nařízení a jedné směrnice o správě hospodářských záležitostí EU.

Ve fiskální oblasti jde o dvě nařízení Paktu stability a růstu, nařízení o souvisejících sankcích pro členské státy eurozóny, nařízení prohlubující fiskální dohled pro státy eurozóny a směrnici stanovující minimální požadavky na rozpočtové rámce členských států. V oblasti makroekonomických nerovnováh jde o dvě nařízení - jedno platné pro všechny členské státy, druhé upravující související sankce pro státy eurozóny.

Komise konstatuje, že **ekonomika EU roste již sedmým rokem v řadě** a deficit veřejných financí klesl z 6,4 % v roce 2010 na 0,9 % v roce 2019. Průměrná nezaměstnanost klesla z 9,7 % v roce 2010 na 6,2 % v roce 2019. Navíc, dnes **není proti žádnému členskému státu veden postup při nadměrném schodku**, v roce 2011 se přitom vztahoval na 24 států. Dle prognózy podíl zadlužení EU na HDP klesne v roce 2020 na 79 % HDP (oproti 89 % z roku 2011). Komise také oceňuje přínos mechanismu evropského semestru ke zvýšení konzistentnosti hospodářských politik.

Komise však uvádí, že **fiskální zlepšení byla tažena spíše příznivým ekonomickým vývojem**, než trvalými konsolidačními opatřeními. Také vývoj dluhového poměru se mezi jednotlivými státy velmi liší: sedm států (Řecko, Itálie, Portugalsko, Kypr, Belgie, Francie a Španělsko) má dluhový poměr poblíž 100 % HDP nebo vyšší. Před krizí byly takové státy pouze dva (Řecko a Itálie). Dle Komise se státy také často neztotožňují s pravidly Paktu stability a růstu, která jsou příliš složitá a nejasná a komplikují tak jejich dodržování.

Komise má za povinnost o stavu Paktu stability a růstu a jeho aktualizacích (tzv. šestibalíček z roku 2011, dvojbalíček z roku 2013) informovat každých 5 let. Nové kolegium využilo této příležitosti k **otevření veřejné debaty o možné adaptaci nastavení Paktu současným výzvám** – tedy digitalizaci, dosažení klimatických cílů a lepšího využití trvající konjunktury napříč EU. Komise zatím ke změnám nastavení Paktu nenabízí žádné konkrétní závěry a představí konsolidovanou pozici až koncem roku po uzavření veřejných konzultací (k nim vznikla online konzultační platforma). /V. Klusák/

Rámcové pozice schválené v 5. týdnu > Informace

Rámcová pozice k návrhu rozhodnutí Rady o postoji, který má být zaujat jménem Evropské unie na 63. zasedání Komise **pro narkotika, pokud jde o zařazení látek na seznamy podle Jednotné Úmluvy o omamných látkách z roku 1961 ve znění protokolu z roku 1972 a podle Úmluvy o psychotropních látkách z roku 1971** (vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí).

Program evropských institucí, 10. až 17. února > Informace

Mimořádné zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele, 13. února

Na uspořádání mimořádného zasedání Rady se členské státy shodly během jednání výboru Coreper II 5. února s ohledem na současnou situaci ohledně nového koronaviru a ke zlepšení koordinace a spolupráce na úrovni EU.

Mimořádné zasedání Rady pro obecné záležitosti, 17. února

Mimořádné zasedání má na agendě jediný bod – přípravu mimořádného zasedání Evropské rady dne 20. února k víceletému finančnímu rámci.

Rada pro zahraniční věci, 17. února

Vztahy mezi EU a Africkou unií: závěry debaty by měly sloužit jako jeden ze vstupů do připravované strategie pro Afriku, kterou v březnu zveřejní Komise.

Zasedání kolegia komisařů, 11. února

Komisaři povedou orientační debatu o evropské obraně.

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 10. až 13. února

Poslanci budou mimo jiné hlasovat o dohodách o volném obchodu a ochraně investic mezi EU a Vietnamem, o usnesení o automatizovaných rozhodovacích procesech (algoritmech) z pohledu ochrany spotřebitelů.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR
Číslo 375 týden od 3. do 9. února 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz